

FÖRSLAG TILL STATSRÅDETS FÖRORDNING OM ERSÄTTNING AV STATENS MEDEL TILL KOMMUNER, VÄLFÄRDSOMRÅDEN OCH HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSMYNDIGHETEN I LANDSKAPET ÅLAND FÖR KOSTNADER FÖR FRÄMJANDE AV INTEGRATION

1 Bakgrund

Lagen om främjande av integration (681/2023, nedan *integrationslagen*) träder i kraft den 1 januari 2025 och upphäver den gällande lagen med samma namn. Statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens och välfärdsområdets kostnader för främjande av integration (1393/2011) har utfärdats med stöd av 44 § 6 mom. i lagen om främjande av integration (1386/2010). I nämnda förordning föreskrivs om beloppet av den kalkylerade ersättning som avses i 45 och 45 a § samt om den ersättning som betalas för ordnande av inledande kartläggning enligt 50 §. Kommunen kan ansöka om en ersättning på 700 euro för varje person som deltagit i kommunens inledande kartläggning. När den gällande lagen om främjande av integration upphävs, upphävs ovan nämnda förordning.

Enligt integrationslagen ersätter staten kommunen och välfärdsområdet samt myndigheterna på Åland för de kostnader för främjande av integration som fastställs i lagen och som uppstår då integrationsfrämjande tjänster ordnas för invandrade.

I 61 § i integrationslagen finns bestämmelser om kalkylerad ersättning till kommunen och i 62 § om kalkylerad ersättning till välfärdsområdet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Kalkylerad ersättning betalas för tjänster som tillhandahålls personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, till exempel personer som får internationellt skydd, kvotflyktingar samt personer som har en hemkommun och som får tillfälligt skydd och deras familjemedlemmar. Ersättning betalas för den tid som föreskrivs i lagen.

Enligt 61 § i integrationslagen ska till en kommun som inte hör till landskapet Åland av statens medel betalas en kalkylerad ersättning för mottagande av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom., för bedömning av deras kompetens och behov av integrationstjänster, för utarbetande av en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för ordnande av flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster. En kommun som hör till landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Enligt 62 § i integrationslagen betalas i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. till välfärdsområdet av statens medel en kalkylerad ersättning för deltagande i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och för deltagande i utarbetandet av integrationsplanen samt för ordnandet av andra integrationsfrämjande tjänster och tolkning. Till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas av statens medel kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

Enligt den gällande lagen om främjande av integration har ersättningar för tolkning som erbjuds personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. betalats till kommuner och välfärdsområden enligt de faktiska kostnaderna utan tidsgräns. För att förenkla ersättningssystemet och minska den administrativa bördan föreskrivs i integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 att ersättningarna för tolkning delas ut som en del av den kalkylerade ersättningen. Enligt den gällande lagen om främjande av integration har det till kommunerna betalats en kalkylerad ersättning på 700 euro för kostnader för anordnande av inledande kartläggning. I fortsättningen ersätter bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster den inledande kartläggningen och kostnaderna för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster ersätts kommunerna delvis som en del av statsandelssystemet för basservice och delvis som en del av den kalkylerade ersättningen. Enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 får kommunerna dessutom nya uppgifter, vars finansiering i fråga om personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen har inkluderats som en del av den kalkylerade ersättningen, så som beskrivs närmare nedan.

Enligt 65 § 3 mom. i integrationslagen ska en kommun som hör till landskapet Åland av statens medel få en kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. I 60 § i den lagen föreskrivs att kommunen får finansiering via statsandelssystemet för kommunal basservice, som inte används på Åland. Avsikten är att en kommun som hör till landskapet Åland ska få ersättningar för motsvarande tjänster genom den kalkylerade ersättningen, som kommunerna ska ansöka om på motsvarande sätt som de ansöker om den nuvarande ersättningen för den inledande kartläggningen.

Enligt 61 och 62 § samt 65 § 3 mom. i integrationslagen får närmare bestämmelser om grunderna för och utbetalningen av ersättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

I enlighet med statsminister Petteri Orpos regeringsprogram förkortades ersättningstiden för den kalkylerade ersättningen genom ändringen av integrationslagen genom lag 322/2024 från tre år till två år för personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen, förutom för personer som tagits till Finland inom den flyktingkvot som avses i 90 § i utlänningslagen, för vars del ersättningstiden förkortades från fyra till tre år från och med den 1 januari 2025. Enligt regeringsprogrammet ska kostnaderna för tolkning minskas med cirka tre miljoner euro från och med 2025. I planen för de offentliga finanserna för 2024–2027 har summan preciserats till 3,1 miljoner euro. Dessa skrivningar påverkar hur kostnaderna för tolkning beaktas som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna och välfärdsområdena.

Statsminister Petteri Orpos regerings ramförhandlingar hölls 15–16 april 2024. På grund av det allvarliga läget i de offentliga finanserna beslutade regeringen vid ramförhandlingarna om ytterligare åtgärder för att stärka de offentliga finanserna. Vid ramförhandlingarna beslöt man som en sparåtgärd inom statsfinanserna att ersättningstiden för kostnaderna för utkomststödet enligt integrationslagen ska förkortas från tre år till ett år. Besparingen uppskattades till 58 miljoner euro 2025. Under beredningen av regeringens proposition om ändring av integrationslagen observerades dock att de eventuella besparingar som en förkortning av ersättningstiden för utkomststöd medför till skillnad från den tidigare bedömningen i huvudsak förverkligas först från och med 2027, eftersom kommunens andel av utkomststödet beaktas genom att motsvarande avdrag från den statsandel för basservice som betalas till kommunen görs med två års fördröjning. Om kommunerna i samband med att arbets- och näringstjänsterna överförs från staten till kommunerna kan minska stödberoendet hos personer som omfattas av moment 32.50.30, uppstår besparingar redan tidigare. Eftersom besparingarna i huvudsak uppkommer med fördröjning har det i regeringens budgetproposition för 2025 under moment 32.50.30 gjorts ett nytt avdrag på 58 miljoner euro som gäller kalkylerade ersättningar.

Enligt en protokollsanteckning från budgetförhandlingarna den 3 september 2024 verkställer regeringen en besparing som berör statens ersättning för främjande av integration så att den statliga ersättningen minskas genom en avveckling av normer i lagen om främjande av integration och därigenom sänks nivån på de kalkylerade ersättningar som staten betalar. Enligt protokollsanteckningen från budgetförhandlingarna granskas kommunernas skyldigheter enligt integrationslagen i den fortsatta beredningen. I integrationslagen föreskrivs att det till en kommun betalas en kalkylerad ersättning av statens medel för mottagande av personer, för att bedöma deras

kompetens och behov av integrationstjänster, för att utarbeta en integrationsplan, för vägledning och rådgivning samt för att ordna flerspråkig samhällsorientering, integrationsutbildning, tolkning och andra integrationsfrämjande tjänster. Avvecklingen av normer genomförs så att den inte försämrar språkutbildningen, tjänsterna inom småbarnspedagogiken eller undervisningen eller tjänsterna som främjar sysselsättningen. De kalkylerade ersättningarna kan vid behov även omfattas av en sänkning av nivån på basis av produktivitetsbesparingar. De lagändringar som behövs träder i kraft senast i februari 2025.”

En nedskärning på sammanlagt 58 miljoner euro i den kalkylerade ersättningen förutsätter att nivån på den kalkylerade ersättningen för personer under 7 år sänks med 4 545 euro per år och för personer som fyllt 7 år med 540 euro per år. I fråga om personer under 7 år innehåller integrationslagen knappt alls några bestämmelser om uppgifter enligt integrationslagen. Tjänsterna enligt integrationslagen riktar sig i huvudsak till myndiga personer. Däremot gäller de administrativa uppgifterna, till exempel planering, utveckling och uppföljning av främjandet av integration, alla som omfattas av ersättningarna. Nedskärningarna i den kalkylerade omfattar utöver en sänkning av ersättningsnivån i form av produktivitetsbesparingar också en minskning av kommunernas och välfärdsområdenas lagstadgade uppgifter.

I enlighet med regeringens plan för de offentliga finanserna 2025–2028 och regeringens budgetproposition för 2025 riktas också nedskärningar till utkomststöd som ersätts enligt integrationslagen. Nedskärningarna i utkomststödet börjar ha en spareffekt på statsfinanserna år 2027, från och med vilket den besparing som planerats för varje ramår uppnås helt och hållet genom nedskärningarna i ersättningarna för utkomststödet. Besparingen i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 uppgår till sammanlagt 58 miljoner euro 2025, sammanlagt 52 miljoner euro 2026, sammanlagt 30 miljoner euro 2027 och sammanlagt 16 miljoner euro 2028. Hur stor besparing som uppnås påverkas emellertid av antalet personer som omfattas av ersättningarna, så besparingen kan vara antingen större eller mindre än uppskattningen, om antalet personer som omfattas av ersättningarna avviker från uppskattningen.

2 Innehållet i den föreslagna förordningen

I statsrådets förordning föreslås två bestämmelser om kalkylerad ersättning. I dem föreskrivs om den kalkylerade ersättning som kommuner som inte hör till landskapet Åland och de kommuner som hör till landskapet Åland får samt om den kalkylerade ersättning som välfärdsområdena, Helsingfors stads social- och hälsovård och Ålands hälso- och sjukvårdsmyndighet får. I det här kapitlet beskrivs först innehållet i de två första paragraferna tematiskt så att man först beskriver de åldersbaserade betalningskategorierna och därefter de olika kostnader som den kalkylerade ersättningen består av. Dessutom presenteras ett förslag på hur den kalkylerade ersättningen fördelas mellan dessa olika myndigheter.

Dessutom föreslås i förordningen bestämmelser om kalkylerad ersättning för specialkostnader till kommuner som hör till landskapet Åland, om grunderna för utbetalning när kalkylerad ersättning betalas för tiden före förordningen har trätt i kraft samt om förordningens ikraftträdande. Efter de tematiska motiveringarna beskrivs innehållet i paragraferna i förordningen paragraf för paragraf.

Betalningskategorier

De nuvarande betalningskategorierna är personer under 7 år och personer som fyllt 7 år. Den kalkylerade ersättningen har under de senaste åren betalats så att för en person som fyllt 7 år betalas 2 300 euro per år och för en person under 7 år betalas 6 845 euro per år. Från och med den 1 januari 2023 har i fråga om personer under 7 år 95 procent, det vill säga 6 503 euro, betalats till kommunen och 5 procent, det vill säga 342 euro, betalats till välfärdsområdet. I fråga om personer som fyllt 7 år har 85 procent, det vill säga 1 955 euro, betalats till kommunen och 15 procent, det vill säga 345 euro, betalats till välfärdsområdet.

Till Helsingfors stad betalas en kalkylerad ersättning som betalas till både kommunen och välfärdsområdet. Ersättningarna betalas separat för att Helsingfors stad i sin bokföring ska kunna särskilja mellan finansieringen av social- och hälsovården och finansieringen av den övriga verksamheten.

För närvarande har den ovan beskrivna kalkylerade ersättningen till fullt belopp betalats till en kommun i landskapet Åland och finansieringen har riktats till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, ÅHS, inom landskapet. Avsikten är att i fortsättningen anvisa hälso- och sjukvårdens andel direkt till ÅHS. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland.

Även i fortsättningen är betalningskategorierna personer under 7 år och personer som fyllt 7 år, men för personer som fyllt 18 år betalas till kommunerna under personens första år som myndig en kalkylerad ersättning för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster samt en tilläggsersättning för kostnader för ordnande av flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning. Också till välfärdsområdet betalas för personer som fyllt 18 år under personens första år som myndig en kalkylerad ersättning för deltagande i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster. I motiveringarna till regeringens proposition med förslag till lag om främjande av integration RP 208/2022 rd har det preliminärt bedömts hur den kalkylerade ersättningen fördelas.

Om en person börjar omfattas av den kalkylerade ersättningen som 7–17-åring och fyller 18 år under ersättningstiden, betalas för personen i fråga en tilläggsersättning till kommunen under personens första år som myndig från och med följande månad efter att personen har fyllt 18 år. Tilläggsersättning för personer som fyllt 18 år betalas högst under personens första år som myndig.

Tolkning

Enligt den gällande integrationslagen ersätts kostnaderna för tolkning som ordnats för personer enligt 2 § 2 och 3 mom. utan tidsgräns fram till utgången av 2024. Från och med början av 2025 har ersättningarna för kostnaderna för tolkning inkluderats som en del av den kalkylerade ersättningen.

Kalkylerad ersättning betalas enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 till kommunen och välfärdsområdet för tre år för andra personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen än kvotflyktingar, för vilka ersättning betalas för fyra år. Det är dock skäl att beakta att det faktum att kostnader för tolkning inbegrips i den kalkylerade ersättningen inte påverkar det totala beloppet av de ersättningar som betalas för tolkningen på riksnivå, eftersom ökningen av den kalkylerade ersättningen till följd av tolkningen grundar sig på de ersättningar som nu betalas till kommunerna och välfärdsområdena genom att det totala beloppet av de ersättningar som betalats för tolkningen divideras med antalet personer som omfattas av de kalkylerade ersättningarna. Behovet av tolkning kan också variera betydligt mellan de invandrade. Bestämmelser om ordnande av tolkning finns i förvaltningslagen (434/2003). Kommunen och välfärdsområdet kan finansiera kostnaderna för tolkning från sin kalkylerade ersättning eller annan finansiering, eftersom den kalkylerade ersättningen inte är öronmärkt.

I fråga om tolkning föreslås att 40 procent av ersättningarna betalas till kommuner som inte hör till landskapet Åland och 60 procent till välfärdsområdena och att 70 procent av ersättningarna betalas till kommunerna i landskapet Åland och 30 procent till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. År 2022 betalades cirka 13,5 miljoner euro i ersättningar för tolkning till kommunerna och 11 233 personer omfattades av de kalkylerade ersättningarna.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering sänks ersättningsnivån för tolkningskostnader med 3,1 miljoner euro per år. Då betalas för tolkningskostnaderna till kommunerna och välfärdsområdena sammanlagt 10,4 miljoner euro/år beräknat enligt 2022 års nivå (13,5 miljoner euro – 3,1 miljoner euro = 10,4 miljoner euro).

Tiden för betalning av den kalkylerade ersättningen förkortas i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering genom en ändring av integrationslagen genom lag 322/2024 från nuvarande tre år till två år samt för kvotflyktingar från fyra år till tre år. För att kompensera detta inkluderas i tolkningskostnaderna under ersättningstiden för den kalkylerade ersättningen tolkningskostnader för ett år, som om betalningstiden för den kalkylerade ersättningen inte hade förkortats skulle ha betalats som en del av den kalkylerade ersättningen för det senaste året. Tolkingskostnadernas andel av den kalkylerade ersättningen uppgår då till sammanlagt 1 389 euro/person/år ($3 \text{ år} * 10,4 \text{ miljoner euro} / 2 \text{ år} / 11\,233 \text{ personer} = 1\,389 \text{ euro/person}$). Andelen för en kommun som inte hör till landskapet Åland är 556 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 40 \% = 556 \text{ euro/person}$) och välfärdsområdets andel är 833 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 60 \% = 833 \text{ euro/person}$). Andelen för en kommun i landskapet Åland är 972 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 70 \% = 972 \text{ euro/person}$) och andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland är 417 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 30 \% = 417 \text{ euro}$).

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Enligt den gällande lagen om främjande av integration betalas till kommunen kalkylerad ersättning för kostnader för anordnande av inledande kartläggning enligt 9 §. Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd enligt lagen om utkomststöd. Kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den kalkylerade ersättningen är 700 euro. Ersättning har betalats för varje invandrare som deltagit i den inledande kartläggningen oberoende av om de är sådana personer som avses i 2 § 2 eller 3 mom. i lagen.

I integrationslagen som träder i kraft i början av 2025 ersätter bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster den inledande kartläggningen. För att förenkla ersättningsystemet och minska den administrativa bördan inbegrips i och med reformen av integrationslagen i fråga om de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. den kalkylerade ersättning som tidigare betalats för den inledande kartläggning som kommunen gjort för dem i den kalkylerade ersättning som för det första året betalas för personer som fyllt 18 år, eftersom bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster görs i början av integrationsprocessen.

Enligt integrationslagen utarbetar arbetskraftsmyndigheten en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrare som är arbetslös arbetssökande. Bestämmelser om finansieringen av arbetskraftsservicen finns i den lagstiftning som gäller den. Enligt integrationslagen utarbetar kommunen en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för en invandrad som står utanför arbetskraften och som avses i 2 § 3 eller 4 mom., får stöd för hemvård av barn eller ber om en bedömning eller i fråga om vilken kontakt tagits på det sätt som avses i 9 § och som anses behöva en bedömning. I fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 eller 4 mom. betalas ersättning för utarbetandet av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 60 § i integrationslagen som en del av statsandelssystemet för kommunal basservice.

För att uppnå sparmålen och avveckla normer har man utöver att sänka nivån på den kalkylerade ersättningen dessutom i integrationslagen minskat på de lagstadgade uppgifter som är förpliktande för kommunerna och välfärdsområdena. Ur kommunernas och välfärdsområdenas synvinkel skulle en lindring av de administrativa skyldigheterna underlätta kommunernas och välfärdsområdenas situation, men detta räcker i sig inte för att kompensera en betydande minskning av finansieringen. Syftet med ändringarna i integrationslagen har främst varit att minska kommunernas och välfärdsområdenas administrativa uppgifter, och i mindre grad att minska på sådana uppgifter vars slopande inverkar försämrande på tjänsterna för dem som integreras. En minskning av skyldigheterna i anslutning till integrationsfrämjandet, såsom minskning av kommunernas samarbetsgrupper och en lindring av kommunernas och välfärdsområdenas planerings-, utvecklings- och uppföljningsuppgifter, minskar kommunernas och välfärdsområdenas administrativa uppgifter eftersom de minskar byråkratin och effektiviserar resursanvändningen. I integrationslagen har man också slopat vissa tjänster i inledningskedet av integrationen, till exempel integrationsplaner för familjer. Dessutom har integrationslagen ändrats så att det också åt personer för vilka man skulle ha utarbetat en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av

integrationstjänster och en sektorsövergripande integrationsplan ska utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster enligt 14 § och en integrationsplan enligt 16 §. Vårdsområdet ska delta i utarbetandet och översynen av bedömningen av behovet av integrationstjänster och integrationsplanen, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § i integrationslagen som kommunen och vårdsområdet har organiseringsansvar för. Ändringarna syftar också till att minska de överlappningar som uppgifterna kan orsaka. Kommunerna har fortfarande ett omfattande ansvar för att främja invandrades integration och nedskärningen på 58 miljoner euro som i sin helhet genomförs 2025 huvudsakligen som nivåsenkningar kommer sannolikt att försämra också kvaliteten på och omfattningen av dessa tjänster, vilket kan försvåra den långsiktiga utvecklingen av integrationen och genomförandet av uppföljningen lokalt.

Enligt integrationslagen ska kommunen utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster bland annat för invandrarföräldrar som får stöd för hemvård av barn. Personer som omfattas av den kalkylerade ersättningen står utanför arbetskraften huvudsakligen av familjeskäl. Största delen av dessa personer som står utanför arbetskraften av familjeskäl är kvinnor. År 2019 fanns det cirka 2 400 nya personer som har fyllt 18 år och som kommer att omfattas av de kalkylerade ersättningarna. Cirka 47 procent av dessa är kvinnor, det vill säga cirka 1128. Cirka 23 procent, det vill säga cirka 260 personer, beräknas vara utanför arbetskraften på grund av familjeledighet. Den kalkylerade ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster riktas till kommunen. Då beräknas de totala kostnaderna för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster för ovan nämnda målgrupp för kommunen uppgå till sammanlagt cirka 182 000 euro ($260 \times 700 \text{ euro} = 182\,000 \text{ euro}$). När denna kostnad för första gången divideras med antalet 18 år fyllda personer som omfattas av ersättningarna, fördelas i genomsnitt 76 euro ($182\,000 \text{ euro} / 2\,400 = 76 \text{ euro}$) till den kalkylerade ersättningen. Personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. är huvudsakligen arbetssökande eller får stöd för hemvård eller utkomststöd och därför ingår ersättningarna för deras del redan i de övriga kategorierna.

I och med ändringen av integrationslagen ska det åt personer för vilka en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster skulle ha utarbetats istället av kommunen utarbetas en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, men den kan också utarbetas sektorsövergripande. En sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster skulle i regel ha utarbetats för kvotflyktingar, för barn eller unga som kommit till landet utan vårdnadshavare, för offer för människohandel eller för personer som annat än tillfälligt får utkomststöd. Vårdsområdet ska delta i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster, om främjandet av invandrarens integration förutsätter samordning av de tjänster enligt 12 § i integrationslagen som kommunen och vårdsområdet har organiseringsansvar för.

Enligt integrationslagen ska kommunen utarbeta en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster bland annat för invandrarföräldrar som får stöd för hemvård av barn. Personer som omfattas av den kalkylerade ersättningen står utanför arbetskraften huvudsakligen av familjeskäl. Största delen av dessa personer som står utanför arbetskraften av familjeskäl är kvinnor. År 2019 fanns det cirka 2 400 nya personer som har fyllt 18 år och som kommer att omfattas av de kalkylerade ersättningarna. Cirka 47 procent av dessa är kvinnor, det vill säga cirka 1128. Cirka 23 procent, det vill säga cirka 260 personer, beräknas vara utanför arbetskraften på grund av familjeledighet. Den kalkylerade ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster riktas till kommunen. Då beräknas de totala kostnaderna för bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster för ovan nämnda målgrupp för kommunen uppgå till sammanlagt cirka 182 000 euro ($260 \times 700 \text{ euro} = 182\,000 \text{ euro}$). När denna kostnad för första gången divideras med antalet 18 år fyllda personer som omfattas av ersättningarna, fördelas i genomsnitt 76 euro ($182\,000 \text{ euro} / 2\,400 = 76 \text{ euro}$) till den kalkylerade ersättningen. Personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. är huvudsakligen arbetssökande eller får stöd för hemvård eller utkomststöd och därför ingår ersättningarna för deras del redan i de övriga kategorierna.

Sannolikt kommer bedömningar av kompetens och behovet av integrationstjänster att behöva utarbetas sektorsövergripande för åtminstone en del kvotflyktingar, unga som kommit till landet utan vårdnadshavare och offer för människohandel. Antalet personer för vilka bedömningar av kompetens och behovet av integrationstjänster eventuellt kommer att utarbetas sektorsövergripande

uppgår till cirka 500, och för dessa personer får kommunen också ersättning för kostnader för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster som uppgår till 350 000 euro (500 x 700 euro = 350 000 euro). När denna kostnad divideras med antalet 18 år fyllda personer som för första gången omfattas av ersättningarna, fördelas dessutom i genomsnitt 146 euro (350 000 euro/2 400 = 146 euro) till den kalkylerade ersättningen. Av detta får kommunen hälften i ersättning och välfärdsområdet hälften, det vill säga cirka 175 000 euro per myndighet. När denna kostnad delas med antalet personer som fyllt 18 år och som för första gången omfattas av ersättningarna, anvisas i genomsnitt 73 euro (146 euro/2 = 73 euro) till den kalkylerade ersättningen både till kommunen och välfärdsområdet när ersättning betalas för personen under dennes första år som myndig, eftersom en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster görs i början av integrationsprocessen. Ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för personer som fyllt 18 år uppgår alltså för kommunens del till sammanlagt 149 euro (76 euro + 73 euro) och för välfärdsområdets del till 73 euro.

I Ålands landskapslag om främjande av integration (ÅFS 2012:74) föreskrivs delvis om motsvarande tjänster som i den gällande integrationslagen. I landskapslagen är målgruppen för den inledande kartläggningen i kommunen invandrade som får utkomststöd och andra som behöver det. I landskapslagen finns inga bestämmelser om till exempel en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster. Därför ska den kalkylerade ersättningen för en inledande kartläggning som betalas till en kommun i landskapet Åland motsvara den normala ersättningen för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster i en kommun som inte hör till landskapet Åland, det vill säga 76 euro.

Integrationsutbildning

Många personer som omfattas av 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen är arbetslösa arbetssökande, varvid Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för att ordna vissa av deras integrationstjänster och finansieringen av deras tjänster är en del av finansieringen av Arbetskraftsservicen. I huvudsak är denna finansiering helt fristående från ersättningarna enligt integrationslagen. Ett undantag från detta är den integrationsutbildning som ordnas i form av Arbetskraftsutbildning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen.

Finansieringen av integrationsutbildningen inkluderas i den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 18 år i enlighet med riktlinjerna i reformen av Arbetskraftsservicen. I samband med beredningen av reformen av Arbetskraftsservicen beräknades finansieringen enligt prisnivån 2019, eftersom kostnaderna för 2020–2022 avvek från den tidigare nivån på grund av covid-19-pandemin. År 2023 har nivån stigit, men är ändå lägre än nivån 2019. Kostnaden för den integrationsutbildning som inkluderas i den kalkylerade ersättningen beräknas enligt planen för de offentliga finanserna för 2025–2028 (statsminister Orpos regerings ramförhandlingar 15–16.4.2024: "Ersättningen för integrationsutbildning sänks så att den motsvarar de minskade kostnaderna.") enligt prisnivån 2023.

Sammanlagt användes 2023 cirka 69,2 miljoner euro för integrationsutbildning arrangerad inom ramen för Arbetskraftsutbildningen. År 2023 var priset på en ettårig integrationsutbildning i genomsnitt 8 223 euro per person (251 * 32,76 euro per studerandearbetsdag), varvid en cirka ett år lång integrationsutbildning skulle ha kunnat ordnas för cirka 8 415 personer. Det ökade behovet av integrationsutbildning har i synnerhet påverkats av antalet personer som får tillfälligt skydd. En del av de personer som får tillfälligt skydd och som deltagit i integrationsutbildning har dock inte omfattats av de kalkylerade ersättningarna eftersom de har kunnat delta i integrationsutbildning redan innan de fick en hemkommun. Sysselsättning har också varit vanligare bland personer som får tillfälligt skydd än bland andra som omfattas av den kalkylerade ersättningen.

Enligt en tidigare bedömning skulle cirka 2 070 personer (cirka 40 procent) av dem som deltagit i integrationsutbildning som ordnats i form av Arbetskraftsutbildning utifrån antalet invandrare 2019 ha varit sådana personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen, det vill säga personer som omfattas av den kalkylerade ersättningen. För deras del skulle kostnaderna för integrationsutbildningen ha varit cirka 20 miljoner euro, vilket skulle ha lagts till den kalkylerade tilläggsersättning som betalas för personer som fyllt 18 år för det första året. Sammanlagt 19 489

personer, av vilka 4 704 personer för första gången kom att omfattas av den kalkylerade ersättningen, omfattades 2019 av den kalkylerade ersättningen. År 2019 var uppskattningsvis cirka 51 procent av dem som omfattades av de kalkylerade ersättningarna 18 år fyllda, så antalet nya 18 år fyllda som skulle omfattas av den kalkylerade ersättningen skulle ha varit cirka 2 400 personer. Då skulle för det första året i genomsnitt 8 333 euro (20 miljoner euro/2 400 = 8 333 euro) ha fördelats till den kalkylerade ersättningen, eftersom en del av dem som fyllt 18 år till exempel på grund av sin ålder eller familjesituation skulle stå utanför arbetskraften eller på grund av sin livssituation eller sitt individuella behov delta i annan integrationsutbildning än sådan som ordnas i form av arbetskraftsutbildning, som finansieras till exempel som en del av utbildningen inom det fria bildningsarbetet eller den grundläggande utbildningen för vuxna.

Vid beräkning enligt integrationsutbildningens prisnivå 2023 (år 2023 var priset för en ettårig integrationsutbildning i genomsnitt 8 223 euro, medan det år 2019 var 9 669 euro) för en person som fyllt 18 år fördelas i genomsnitt 7 092 euro till ordnande av integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning ($2\,070 * 8\,223 \text{ euro} / 2\,400 = 7\,092 \text{ euro}$).

Eftersom det är fråga om fördelning av den befintliga finansieringen av arbetskraftsservicen till kommuner som inte hör till landskapet Åland och därigenom till arbetskraftsmyndigheterna, gäller ersättningen till denna del inte kommunerna i landskapet Åland. I landskapet Åland finansieras arbetskraftsservicen av landskapet.

Flerspråkig samhällsorientering

Annanstans i Finland än på Åland ska en kommun enligt 25 § i integrationslagen ordna samhällsorientering för integrationskunden, i den mån det är möjligt på hans eller hennes modersmål eller på ett språk som han eller hon annars har goda kunskaper i. I motiveringarna till regeringens proposition RP 208/2022 rd om integrationslagen har man bedömt att kostnaderna för flerspråkig samhällsorientering är 500 euro/person. Annanstans i Finland än på Åland inkluderas detta i ersättningen för det första året som betalas till kommunerna för personer som fyllt 18 år.

I Ålands landskapslag om främjande av integration (ÅFS 2012:74) föreskrivs om motsvarande tjänster som i den gällande integrationslagen och i landskapslagen förutsätts inte att kommunerna ordnar flerspråkig samhällsorientering. Därför gäller ersättningen till denna del inte kommunerna i landskapet Åland. Om en kommun i landskapet Åland ordnar flerspråkig samhällsorientering kan den med stöd av 3 § i förordningen ansöka om ersättning för detta på det sätt som beskrivs nedan.

Fördelning av den kalkylerade ersättningen

Sammanlagt betalas kalkylerad ersättning enligt tabellerna nedan till de kommuner och välfärdsområden som inte hör till landskapet Åland samt till kommunerna och ÅHS i landskapet Åland. De eurobelopp som presenteras i tabellerna beskriver den ersättning som betalas för ett år (12 mån.).

Finland utom Åland: Utformning av den kalkylerade ersättningen, barn under 7 år

Kalkylerad ersättning personer under 7 år	Kommun (euro/person)	Välfärdsområde (euro/person)
Nuvarande ersättning 6 845 euro, fördelning 95–5 %	6 503	342
Nedskärning av den kalkylerade ersättningen, 4 545 euro	- 4 318	- 227
Tolkning 1 389 euro, fördelning 40–60 %	556	833
Totalt	2 741	948

Finland utom Åland: Utformning av den kalkylerade ersättningen, 7 år fyllda

Kalkylerad ersättning 7 år fyllda	Kommun (euro/person)	Välfärdsområde (euro/person)

Nuvarande ersättning 2 300 euro, fördelning 85–15 %	1 955	345
Nedskärning av den kalkylerade ersättningen, 540 euro	- 459	- 81
Tolkning 1 389 euro, fördelning 40–60 %	556	833
Totalt	2 052	1 097

Till en kommun som inte hör till landskapet Åland betalas utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år dessutom för en person som fyllt 18 år 7 741 euro i tilläggsersättning under personens första år som myndig, och denna innefattar en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster (149 euro) samt kostnader för ordnande av flerspråkig samhällsorientering (500 euro) och integrationsutbildning som ordnas i form av arbetskraftsutbildning (7 092 euro). Till ett välfärdsområde och Helsingfors stad betalas utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år för en person som fyllt 18 år en tilläggsersättning på 73 euro under personens första år som myndig, som omfattar kostnaderna för deltagande i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster.

Åland: Utformning av den kalkylerade ersättningen, barn under 7 år

Kalkylerad ersättning personer under 7 år	Kommun (euro/person)	Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland (euro/person)
Nuvarande ersättning 6 845 euro, fördelning 95–5 %	6 503	342
Nedskärning av den kalkylerade ersättningen, 4 545 euro	- 4 318	- 227
Tolkning 1 389 euro, fördelning 70–30 %	972	417
Totalt	3 157	532

Åland: Utformning av den kalkylerade ersättningen, 7 år fyllda

Kalkylerad ersättning – 7 år fyllda	Kommun (euro/person)	Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland (euro/person)
Nuvarande ersättning 2 300 euro, fördelning 93–7 %	2 139	161
Nedskärning av den kalkylerade ersättningen, 540 euro	- 502	- 38
Tolkning 1 389 euro, fördelning 70–30 %	972	417
Totalt	2 609	540

Till en kommun som hör till landskapet Åland betalas utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år för en person som fyllt 18 år dessutom en tilläggsersättning på 76 euro under personens första år som myndig för en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster.

Specialmotivering

1 § Kalkylerad ersättning till kommuner. Det föreslås att det i 1 § i statsrådets förordning föreskrivs om kalkylerade ersättningar till kommunerna. Enligt förslaget ska det av statens medel betalas kalkylerad ersättning för kostnader som föranleds av ordnande av verksamhet enligt 61 § i lagen om främjande av integration till kommuner som inte hör till landskapet Åland, inklusive Helsingfors stad, enligt tre olika betalningskategorier.

I de statliga ersättningarna har beaktats organiseringen av myndigheterna i landskapet Åland, och därför betalas ersättningar till kommunerna och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland på ett annat sätt än till kommunerna och välfärdsområdena i övriga Finland.

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer under 7 år** 95 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen som betalas (6 845 euro/person/år) till integrationsfrämjande tjänster som kommunen ordnar, till exempel stöd för integrationen i samband med ordnande av småbarnspedagogik och andra tjänster för barn. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär annanstans i Finland än på Åland i fråga om personer under 7 år ett tillägg på 556 euro till den kalkylerade ersättningen. Kommunens andel av de besparingar som hänför sig till den kalkylerade ersättningen för barn under 7 år är 4 318 euro. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till kommuner som inte hör till landskapet Åland för personer under 7 år 2 741 euro/person/år ($6\,845 \text{ euro} * 95 \% + 556 \text{ euro} - 4\,318 = 2\,741 \text{ euro}$).

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer som fyllt 7 år** 85 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen (2 300 euro/person/år) till integrationsfrämjande tjänster som ordnas av en kommun som inte hör till landskapet Åland, till exempel bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, utarbetande och uppföljning av integrationsplanen, vägledning och rådgivning samt ordnande och utveckling av andra integrationsfrämjande tjänster. Den kalkylerade ersättningen ska som integrationsfrämjande tjänster för personer enligt 2 § 3 och 4 mom. täcka också bland annat bildnings-, kultur-, motions- och fritidstjänster, tjänster för barn och unga, främjande av välbefinnande och hälsa samt åtgärder och tjänster som främjar delaktighet, förebygger rasism och främjar goda befolkningsförhållanden. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär för en kommun som inte hör till landskapet Åland ett tillägg på 556 euro till den kalkylerade ersättningen. Kommunens andel av de besparingar som hänför sig till den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 7 år är 459 euro. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till en kommun som inte hör till landskapet Åland för personer som fyllt 7 år, med undantag av ersättningen för personer som fyllt 18 år under deras första år som myndiga, 2 052 euro/person/år ($2\,300 \text{ euro} * 85 \% + 556 \text{ euro} - 459 = 2\,052 \text{ euro}$).

För **personer som fyllt 18 år** betalas till kommunen utöver den kalkylerade ersättningen för en person som fyllt 7 år under det första året ersättning för kostnader som orsakas av tjänster som ordnas för personer som fyllt 18 år, till exempel bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster samt ordnande av flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning i form av arbetskraftsutbildning. Enligt riktlinjerna i reformen av arbetskraftsservicen överförs finansieringen av den integrationsutbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning graderat som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna för de personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. För en person som fyllt 7 år betalas då utöver den kalkylerade ersättningen till kommunen en tilläggsersättning för en person som fyllt 18 år under dennes första år som myndig. Ersättningen för anordnande av integrationsutbildning och flerspråkig samhällsorientering betalas under en persons första år som myndig eftersom målet är att så snabbt som möjligt styra invandrarkunder till integrationsfrämjande tjänster.

Vad gäller den nuvarande ersättningen för inledande kartläggning uppgår tilläggsersättningen till en kommun som inte hör till landskapet Åland för en person som fyllt 18 år under dennes första år som myndig till 149 euro.

Vad gäller integrationsutbildningen uppgår ersättningen för en person som fyllt 18 år till 7 092 euro. Ersättning för integrationsutbildningen betalas endast till kommuner som inte hör till landskapet Åland eftersom arbetskraftstjänsterna i landskapet Åland hör till de utgifter som hänför sig till landskapets självstyrelse och för vars finansiering medel överförs från statsbudgeten till landskapet Åland.

I landskapet Åland fördelas den kalkylerade ersättningen för **personer under 7 år** mellan kommunerna i landskapet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland i samma proportion som i övriga Finland. Även besparingen i den kalkylerade ersättningen för personer under 7 år fördelas i samma proportion som i övriga Finland. Däremot ska 93 procent av den kalkylerade ersättningen för en **person som fyllt 7 år** fördelas till en kommun i landskapet Åland och 7 procent

till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen till kommunerna i landskapet Åland. För en kommun som hör till landskapet Åland är andelen av de besparingar som hänför sig till den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 7 år 502 euro.

Vad gäller ersättningar för tolkning uppskattas andelen för kommunerna i landskapet Åland uppgå till 70 procent och andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland uppgå till 30 procent. Därmed är andelen för kommunerna i landskapet Åland 972 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 70 \% = 972 \text{ euro/person}$) och andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland 417 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 30 \% = 417 \text{ euro}$).

Sammanlagt betalas till en kommun som hör till landskapet Åland en kalkylerad ersättning för tjänster som ordnas för en person som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen enligt följande: 3 157 euro för en person under 7 år, 2 609 euro för en person som fyllt 7 år. För en person som fyllt 18 år betalas dessutom 76 euro under personens första år som myndig för ordnandet av den inledande kartläggningen.

2 §. *Kalkylerad ersättning till välfärdsområden, Helsingfors stad och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland.* Av statens medel betalas till välfärdsområdena och till Helsingfors stads social- och hälsovårdsaktörer i enlighet med 62 § i integrationslagen en kalkylerad ersättning för kostnaderna för deltagande i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och för deltagande i utarbetandet av en integrationsplan samt för kostnader för ordnande av andra integrationsfrämjande tjänster och tolkning för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom.

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer under 7 år** 5 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen som betalas (6 845 euro/person/år) till social- och hälsovårdstjänster som främjar integrationen och som ordnas av välfärdsområdena och Helsingfors stad. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär i fråga om personer under 7 år för välfärdsområdena och Helsingfors stad ett tillägg på 833 euro till den kalkylerade ersättningen. Välfärdsområdets andel av den besparing som hänför sig till den kalkylerade ersättningen för personer under 7 år är då 227 euro. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdet och Helsingfors stad för personer under 7 år 948 euro/person/år ($6\,845 \text{ euro} * 5 \% + 833 \text{ euro} - 227 \text{ euro} = 948 \text{ euro}$).

Enligt en bedömning fördelas i fråga om **personer som fyllt 7 år** 15 procent av den nuvarande kalkylerade ersättningen som betalas (2 300 euro/person/år) till social- och hälsovårdstjänster som främjar integrationen och som ordnas av välfärdsområdena och Helsingfors stad. En gradering av tolkningsersättningen till en del av den kalkylerade ersättningen innebär för välfärdsområdena och Helsingfors stad ett tillägg på 833 euro till den kalkylerade ersättningen. Välfärdsområdets och Helsingfors stads social- och hälsovårds andel av de besparingar som hänför sig till den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 7 år är 81 euro. Då är den kalkylerade ersättning som betalas till välfärdsområdena och Helsingfors stad för personer som fyllt 7 år 1 097 euro/person/år ($2\,300 \text{ euro} * 15 \% + 833 \text{ euro} - 81 \text{ euro} = 1\,097 \text{ euro}$). Dessutom betalas för en person som fyllt 18 år under personens första år som myndig till välfärdsområdet och Helsingfors stad tilläggsersättning för deltagande i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster och för deltagande i utarbetandet av integrationsplanen 73 euro. Till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland betalas i enlighet med 62 § i integrationslagen av statens medel en kalkylerad ersättning för mottagandet av personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. samt för ordnandet av de uppgifter och den tolkning som avses i landskapslagen om främjande av integration.

I landskapet Åland fördelas den kalkylerade ersättningen för **personer under 7 år** mellan kommunerna i landskapet och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland i samma proportion som i övriga Finland. Däremot ska 93 procent av den kalkylerade ersättningen för en **person som fyllt 7 år** fördelas till en kommun i landskapet Åland och 7 procent till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. För socialservicen på Åland svarar Kommunernas socialtjänst k.f. och därför betalas socialvårdens andel som en del av den kalkylerade ersättningen

till kommunerna i landskapet Åland. Andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland av de besparingar som hänför sig till den kalkylerade ersättningen för personer som fyllt 7 år är 38 euro.

Vad gäller ersättningar för tolkning uppskattas andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland uppgå till 30 procent och andelen för kommunerna i landskapet Åland uppgå till 70 procent. Då uppgår andelen för hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland av tolkningskostnaderna till 417 euro/person/år ($1\,389 \text{ euro} * 30 \% = 417 \text{ euro}$).

Den kalkylerade ersättning som betalas till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för personer under 7 år är 532 euro/person/år. Den kalkylerade ersättningen till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för personer som fyllt 7 år är 540 euro/person/år.

3 §. Kalkylerad ersättning för specialkostnader till kommuner som hör till landskapet Åland. Enligt 65 § 3 mom. i lagen om främjande av integration ska en kommun som hör till landskapet Åland få en kalkylerad ersättning för kostnaderna för tjänster som motsvarar de tjänster som avses i 60 §. Som en del av statsandelsfinansieringen för basservice ersätts kommunen för vägledning och rådgivning enligt 10 § i lagen om främjande av integration, i fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. och arbetssökande för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster eller sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, utarbetande av en integrationsplan, en sektorsövergripande integrationsplan eller en integrationsplan för familjer samt översyn av en plan, i fråga om andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. ordnande av flerspråkig samhällsorientering samt sektorsövergripande samarbete för integration. Eftersom kommunerna i landskapet Åland inte omfattas av statsandelsfinansieringen kan kommunerna i landskapet Åland ansöka om kalkylerad ersättning för dessa kostnader om de ordnar tjänsterna i fråga. Dessutom kan kommunerna i landskapet Åland ansöka om kalkylerad ersättning för ordnande av flerspråkig samhällsorientering även för personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. och eftersom Ålands landskapslag inte föreskriver om en skyldighet att ordna flerspråkig samhällsorientering, är en förutsättning för att ersättning ska betalas att tjänsten också ordnas.

Enligt 10 § i lagen om främjande av integration ska kommunen sörja för allmän vägledning och rådgivning för invandrare och integrationskunder. Kommunen ansvarar för att det inom dess område finns verksamhetsställen eller tjänster som motsvarar behovet och där invandraren kan få personlig vägledning och rådgivning oavsett orsaken till invandringen och vistelsens längd. Annanstans i Finland än på Åland har verksamheten utvecklats så att de största städerna själva ordnar verksamheten, men i andra områden har det på grund av det mindre antalet invandrade varit ändamålsenligt att ordna tjänsten i samarbete mellan kommunerna, till exempel i hela landskapet. I slutet av 2022 bodde cirka 2 900 personer med ett främmande språk som modersmål på Åland. Kommuner som hör till landskapet Åland kan ansöka om sammanlagt högst 11 800 euro/år för ordnande av vägledning och rådgivning med låg tröskel. Kostnaden har ställts i proportion till antalet personer som har ett främmande språk som modersmål i övriga Finland. I kommunerna i landskapet Åland bor 0,59 procent av det totala antalet personer med ett främmande språk som modersmål i Finland. Till kommuner som inte hör till landskapet Åland anvisas 2 miljoner euro för ordnande av vägledning och rådgivning enligt 10 § i integrationslagen ($0,59 \% * 2\,000\,000 \text{ euro} = 11\,800 \text{ euro}$).

I fråga om andra än arbetssökande eller sådana personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen om främjande av integration har kostnaderna för utarbetande av en inledande kartläggning enligt 9 § i landskapslagen om främjande av integration och en integrationsplan enligt 11 § i den lagen samt för en översyn av planen uppskattats vara 700 euro per person, vilket motsvarar den nuvarande ersättningen för inledande kartläggning. Ersättning kan sökas endast en gång för samma person för denna tjänst. Beloppet är större än den kalkylerade ersättningen för utarbetande av en bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster och en integrationsplan som avses som en del av 1 §, eftersom dessa 700 euro söks för den person för vilken den inledande kartläggningen har gjorts (åtminstone den inledande intervjun). Däremot betalas den kalkylerade ersättning som avses i 1 § för varje person som avses i 2 § 3 och 4 mom. i lagen, även om en stor del av dessa personer är arbetssökande och deras bedömning av kompetens och behov av integrationstjänster och integrationsplan därmed utarbetas av Arbetskraftsmyndigheten. År 2022 ansökte kommunerna i landskapet Åland inte om separat ersättning för ordnande av inledande kartläggning för en person

som inte är arbetssökande. För att kommunerna i landskapet Åland fortfarande ska ha möjlighet att vid behov ansöka om ersättning ska det under moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) finnas finansiering för att betala ersättning för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för åtminstone några personer. Till exempel uppgår kostnaderna för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för fem personer till 3 500 euro (5 * 700 euro = 3 500 euro).

Kostnaden för att ordna flerspråkig samhällsorientering har uppskattats till 500 euro per person på motsvarande sätt som beskrivs ovan för övriga Finland. Ersättning kan sökas endast en gång för samma person för denna tjänst.

Dessutom föreslås i enlighet med regeringsprogrammet en tilläggsfinansiering på fem miljoner euro för att främja integrationen av invandramammor. Denna finansiering riktas till kommuner som inte hör till landskapet Åland genom statsandelssystemet för kommunal basservice och till de kommuner som hör till landskapet Åland genom en kalkylerad ersättning för specialkostnader, eftersom Åland inte använder statsandelssystemet. År 2018 fick 2 121 personer som var födda utomlands och hade ett främmande språk som modersmål hemvårdsstöd. År 2022 bodde 0,98 procent av alla utländska kvinnor i åldern 20–49 år på Åland. Om man bedömer att samma andel får hemvårdsstöd på Åland som på andra håll i Finland, får 21 personer som är födda utomlands hemvårdsstöd på Åland. Det föreslås ett tillägg på 60 000 euro till kommunerna i landskapet Åland, vilket innebär 2 857 euro per person (60 000 euro/21 personer). Kommunen ska ordna utbildningar eller andra tjänster som lämpar sig för invandrarföräldrar med denna finansiering och även beakta hur barnvården genomförs. Ersättning kan sökas endast en gång för samma person för denna tjänst. Finansieringen har beaktats i den justerade ramen 2025–2028.

Enligt 60 § i integrationslagen beviljas kommunen statsandel för sektorsövergripande samarbete för integration. Annanstans i Finland än på Åland har verksamheten i de största städerna utvecklats som en verksamhet som sker vid kompetenscenter, där sysselsättningen av arbetssökande kunder har påskyndats genom samarbete över förvaltningsgränserna. För sektorsövergripande samarbete enligt 25 § i landskapslagen om främjande av integration föreslås det att det till en kommun som hör till landskapet Åland betalas 560 euro per person.

I oktober 2023 fanns det 504 utländska arbetssökande på Åland, vilket är cirka 0,57 procent av alla utländska arbetssökande i Finland. Till kommuner som inte hör till landskapet Åland anvisas 2 000 000 euro i finansiering för sektorsövergripande samarbete. När kostnaden för landskapet Åland ställs i relation till antalet utländska arbetssökande i övriga Finland, uppskattas Åland använda högst 11 400 euro per år för sektorsövergripande samarbete (0,57 % * 2 000 000 euro = 11 400 euro).

Kalkylerad ersättning för specialkostnader till en kommun i landskapet Åland

	Euro
Vägledning och rådgivning (10 §), en kommun	11 800/år
Bedömningar av kompetens och behovet av integrationstjänster och integrationsplaner (andra än flyktingar och arbetssökande)	700/person
Flerspråkig samhällsorientering	500/person
Främjande av invandrarföräldrars integration	2 857/person
Ordnande av sektorsövergripande samarbete	560/person

Enligt det föreslagna 3 § 2 mom. är en förutsättning för att ersättning ska betalas att kommunen i landskapet Åland har ordnat sådana tjänster. Kommunen kan ansöka om ersättning för endast någon av dessa tjänster eller för alla, beroende på hur den har genomfört de ovan beskrivna tjänsterna. För varje person betalas ersättning endast en gång för varje tjänst som avses i 2–5 punkten i momentet. För en tjänst som avses i 1 punkten betalas på ansökan en årlig engångsersättning till en kommun, och närings-, trafik- och miljöcentralen bedömer om kommunen tillhandahåller tjänster som täcker hela landskapet i tillräcklig utsträckning för att kunna ansöka om ersättning.

Enligt 65 § 4 mom. i integrationslagen är en förutsättning för betalning av ersättning dessutom att närings-, trafik- och miljöcentralen har fattat beslut om detta. En kommun som hör till landskapet Åland ansöker alltså först om ett beslut om ersättningar från närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland och därefter om ersättningar från utvecklings- och förvaltningscentret för närings-, trafik- och miljöcentralerna.

4 §. Grunderna för utbetalning. I paragrafen föreskrivs om grunderna för utbetalning när kalkylerad ersättning betalas för ersättningar som fördelats innan förordningen trädde i kraft. Enligt 70 § i integrationslagen ska kommunen, välfärdsområdet eller hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland ansöka om sådan ersättning som avses i lagen genom en ansökan riktad till utvecklings- och förvaltningscentret senast inom två år från utgången av det kalenderår under vilket den verksamhet för vilken ersättning söks har ägt rum. Kommunerna och välfärdsområdena har enligt 54 § i den lag om främjande av integration (1386/2010) som upphävs från och med den 1 januari 2025 på motsvarande sätt kunnat ansöka om ersättningar retroaktivt i två år.

Den kalkylerade ersättningen betalas i regel via ett automatiserat ersättningssystem månatligen till kommunerna, välfärdsområdena och från och med den 1 januari 2025 även till hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland för sådana personer som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen. Till de personer som omfattas av den automatiserade utbetalningen hör dock inte offer för människohandel eller deras familjemedlemmar som fått uppehållstillstånd med stöd av 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen (301/2004). Dessutom kan andra personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen och vars personbeteckning eller uppgift om hemkommun inte finns i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden (UMA) eller befolkningsdatasystemet när listan över personer som omfattas av utbetalningen skapas lämnas utanför den automatiserade utbetalningen. Kommunerna, välfärdsområdena och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland kan genom en separat ansökan ansöka om ersättning för personer som inte omfattas av den automatiserade utbetalningen och personer som avses i 2 § 3 eller 4 mom. i integrationslagen.

Utvecklings- och förvaltningscentret som svarar för utbetalningen av ersättningarna kan med stöd av 70 § i integrationslagen också behandla ansökningar om kalkylerad ersättning i vilka ersättning söks senast två år efter utgången av det kalenderår som den kalkylerade ersättningen gäller. Kommunerna och välfärdsområdena kan ansöka om och till dem kan betalas en kalkylerad ersättning med stöd av 70 § även för kalkylerade ersättningar för 2023 eller 2024 i enlighet med 4 § i förordningen. Hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland kan inte genom en separat ansökan ansöka om kalkylerad ersättning i fråga om kalkylerade ersättningar för tiden innan denna förordning träder i kraft, eftersom utbetalningen av den kalkylerade ersättningen för myndigheten har inletts från och med den 1 januari 2025. Kommuner som hör till landskapet Åland kan dock ansöka om kalkylerad ersättning enligt 70 § i integrationslagen även för 2023 eller 2024.

Enligt 4 § i förordningen betalas till en kommun som inte hör till landskapet Åland och som ansöker om kalkylerad ersättning för tiden innan förordningen träder i kraft för en person under 7 år 2 185 euro. Enligt 4 § i förordningen betalas till en kommun som inte hör till landskapet Åland och som ansöker om kalkylerad ersättning för tiden innan förordningen träder i kraft för en person som fyllt 7 år 1 496 euro. Ersättningen för personer under 7 år och personer som fyllt 7 år omfattar inte ersättning för tolkning (556 euro), eftersom kommunen med stöd av övergångsbestämmelsen i 102 § 1 mom. i integrationslagen kan ansöka om ersättningar för tolkning som beviljas med stöd av 48 § i den upphävda lagen om främjande av integration (1386/2010) fram till den 31 december 2026. Ersättningen innehåller heller inte ersättning för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, flerspråkig samhällsorientering och ordnande av integrationsutbildning som betalas för en person som fyllt 18 år under dennes första år som myndig. Ersättning för bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster betalas inte som en del av den kalkylerade ersättningen till en kommun som ansöker om ersättning för tiden före den 1 januari 2025, eftersom kommunen med stöd av övergångsbestämmelsen i 102 § 1 mom. i integrationslagen kan ansöka om ersättning för inledande kartläggning enligt 50 § i den upphävda lagen om främjande av integration (1386/2010) fram till den 31 december 2026. Ordnande av flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning ersätts inte, eftersom kommunen inte har haft någon skyldighet att ordna tjänsterna i fråga före den 1 januari 2025.

Om en kommun som hör till landskapet Åland ansöker om kalkylerad ersättning för tiden innan förordningen träder i kraft, betalas till kommunen i landskapet Åland 2 300 euro för en person under 7 år. Om en kommun som hör till landskapet Åland ansöker om kalkylerad ersättning för tiden innan förordningen träder i kraft, betalas till kommunen i landskapet Åland 1 760 euro för en person som fyllt 7 år. Ersättningen består av en kalkylerad ersättning till den kommun som hör till landskapet Åland och hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, med avdrag för de ersättningar för tolkning som kan sökas separat enligt 102 § i övergångsbestämmelsen (för personer under 7 år: 8 234 euro – 1 389 euro = 6 845 euro och för personer som fyllt 7 år: 3 689 euro – 1 389 euro = 2 300 euro).

Till ett välfärdsområde och Helsingfors stad betalas i enlighet med 4 § i förordningen 115 euro för en person under 7 år, om ersättning söks för tiden innan förordningen träder i kraft. Ersättningen omfattar inte tolkningsersättningen på 833 euro, eftersom ersättningar för tolkning som uppkommit innan integrationslagen träder i kraft enligt 102 § 1 mom. i integrationslagen kan sökas med stöd av 48 § i den upphävda lagen fram till den 31 december 2026. Om ett välfärdsområde eller Helsingfors stad ansöker om kalkylerad ersättning för en person som fyllt 7 år för tiden innan förordningen träder i kraft, betalas på motsvarande sätt 264 euro i ersättning i enlighet med 4 § i förordningen, vilket inte inkluderar tolkningsersättning som kan sökas separat.

I kalkylerna har också beaktats de besparingar som hänför sig till den kalkylerade ersättningen.

5 §. Ikraftträdande. Det föreslås att det i 4 § i förordningen föreskrivs om när den träder i kraft. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025, det vill säga samtidigt som integrationslagen.

3 Förslagets konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheter

Propositionen har konsekvenser för statsfinanserna, den kommunala ekonomin och välfärdsområdets ekonomi. Beslut om finansieringen till kommunerna och välfärdsområdena enligt denna förordning har delvis fattats i planen för de offentliga finanserna 2023–2027 som godkändes våren 2022 (till exempel finansiering av flerspråkig samhällsorientering). Dessutom beslöt man våren 2024 i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 att ersättningen för integrationsutbildning sänks så att den motsvarar de minskade kostnaderna, vilket medför besparingar i statsfinanserna från och med 2025. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering minskas kostnaderna för tolkning med cirka tre miljoner euro per år, vilket medför besparingar i statsfinanserna från och med 2025. Förbättrandet av invandarmammornas ställning enligt regeringsprogrammet, en tilläggsfinansiering på fem miljoner euro från och med 2025, genomförs i huvudsak genom ändringen av integrationslagen, men om den andel av finansieringen som hör till kommunerna i landskapet Åland, det vill säga 60 000 euro, föreskrivs genom denna förordning. I fråga om utbetalning av ersättningar enligt 65 § 3 mom. i integrationslagen till kommuner i landskapet Åland har konsekvensbedömningarna preciserats och för dessa behövs sammanlagt cirka 27 000 euro i tilläggsfinansiering under moment 32.50.30 (Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet, förslagsanslag). Av tilläggsfinansieringen fördelas 11 800 euro till ordnande av vägledning och rådgivning enligt 10 § i integrationslagen i landskapet Åland, 3 500 euro till bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster för arbetssökande och andra personer än de som avses i 2 § 3 och 4 mom. i integrationslagen i landskapet Åland samt 11 400 euro till ordnande av sektorsövergripande samarbete i landskapet Åland. Finansieringen kan genomföras genom att den finansiering som behövs överförs från moment 32.50.03 (Främjande av integration och arbetskraftsinvandring, reservationsanslag) till moment 32.50.30 i planen för de offentliga finanserna för 2025–2028. Den största effekten har dock de besparingar som regeringen kom överens om vid budgetförhandlingarna den 3 september 2024, enligt vilka de kalkylerade ersättningarna minskas med sammanlagt 58 miljoner euro 2025.

Propositionen har betydande konsekvenser för den kommunala ekonomin samt för välfärdsområdenas, Helsingfors stads och ÅHS ekonomi eftersom avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva om de kalkylerade ersättningar som de får. Jämfört med den nuvarande

kalkylerade ersättningen minskar de ersättningsbelopp som de olika parterna får. Ersättningsbeloppet påverkas även av de kostnader för tolkning som i nuläget söks enligt de faktiska kostnaderna samt den ersättning för inledande kartläggning som kommunerna nu ansöker om och som från början av 2025 graderats som en del av den kalkylerade ersättningen. Dessutom är det skäl att beakta att det till en kommun som inte hör till landskapet Åland för en person som fyllt 18 år utöver den kalkylerade ersättning som betalas under det första året även betalas en separat ersättning för ordnande av bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster, flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning. Den besparing i integrationsutbildningen som presenterades i planen för de offentliga finanserna 2025—2028 våren 2024 grundar sig på sänkta kostnader, och detta bedöms inte ha någon inverkan på den kommunala ekonomin. Däremot har nedskärningen av den kalkylerade ersättningen med 58 miljoner euro som sparåtgärd inom ramen för de offentliga finanserna ekonomiska konsekvenser.

Till den del som kommunerna och välfärdsområdena de facto minskar de lagstadgade tjänster som upphävs genom integrationslagen har besparingarna inga ekonomiska konsekvenser för dem. Besparingarna har dock till stor del genomförts i form av produktivetsbesparingar genom en sänkning av nivån på den kalkylerade ersättningen, vilket har en negativ inverkan på kommunernas och välfärdsområdenas ekonomi. Å andra sidan, när besparingarna i anslutning till utkomststödet börjar genomföras, görs en nivåhöjning av de kalkylerade ersättningarna, varvid effekterna av de besparingar som hänför sig till dem lindras. De uppskattade försämrande konsekvenserna för den kommunala ekonomin är större än regeringens sparmål. Slopandet av ersättningstiden för det grundläggande utkomststödet börjar inverka från och med 2027. Kommunerna kompenseras 2027 och 2028 för den del som överskrider regeringens sparmål genom att den kalkylerade ersättningen höjs genom förordning så att nedskärningarna i kommunernas ekonomi inte överstiger sparmålet enligt ramförhandlingarna.

Kommunerna har emellertid fortfarande ett omfattande ansvar för att främja invandrades integration och nedskärningen på 58 miljoner euro jämte de nivå-sänkningar som i sin helhet genomförs 2025 kommer sannolikt att försämra också kvaliteten på och omfattningen av dessa tjänster, vilket kan försvåra den långsiktiga utvecklingen av integrationen och genomförandet av uppföljningen lokalt.

Denna förordnings konsekvenser för ovan nämnda myndigheters ekonomi hänför sig till hur ersättningarna föreslås fördelas mellan myndigheterna samt till att genom ändringen av integrationslagen blir myndigheternas lagstadgade uppgifter färre och förenklade. Syftet med fördelningen av ersättningarna är att svara mot hur kostnaderna fördelas. Dessutom har propositionen konsekvenser för ovan nämnda myndigheters ekonomi eftersom minskningen med cirka tre miljoner euro i fråga om tolkning förutsätter att kommunerna samt välfärdsområdena, Helsingfors stad och ÅHS genomför tolkningen mer kostnadseffektivt än tidigare. Vad gäller kommuner som hör till landskapet Åland har ändringarna ringa positiva konsekvenser eftersom den statsandelsfinansiering som i integrationslagen föreslås och föreskrivs för kommuner som inte hör till landskapet Åland i och med denna förordning föreslås betalas till kommunerna i landskapet Åland som en del av den kalkylerade ersättningen.

Dessutom förutsätter ändringarna i utbetalningen av den kalkylerade ersättningen att Migrationsverket utvecklar UMA-systemet. Kostnaderna för systemutvecklingen täcks under moment 26.01.26.2 Särskilt anslag för omplacering ur Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF), som arbets- och näringsministeriet har rätt att använda. Finansieringen av den systemutveckling som denna förordning förutsätter ingår i ett anslag som har reserverats för att genomföra förändringarna i den kalkylerade ersättningen enligt integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 och för att genomföra de ändringar i integrationslagen som gjorts genom lag 322/2024.

Andra samhälleliga konsekvenser

Propositionen kan inte bedömas medföra några direkta konsekvenser för invandrarernas utkomst, eftersom de kalkylerade ersättningar som ska skäras ned inte betalas till invandrare. Propositionen kan dock ha ringa indirekta konsekvenser för främjandet av integrationen av invandrare och i synnerhet personer med flyktingbakgrund. Syftet med myndigheternas finansiering för att främja integration är att säkerställa att de sköter sina lagstadgade uppgifter, inklusive ordnar de tjänster

som förutsätts i integrationslagen på ett sätt som tillgodoser servicebehovet i området. Minskningen av de lagstadgade uppgifterna medför dock konsekvenser för tjänsterna för invandrare, som har bedömts i regeringens proposition med förslag till ändring av integrationslagen.

Om kommunerna och välfärdsområdena till följd av sänkningen av ersättningen för tolkning som betalas som en del av den kalkylerade ersättningen beslutar att minska tillgången till tolkning, påverkar det invandrarna. Det kan i synnerhet påverka jämställdheten mellan könen och barn. Om en minskning av den tolkning som myndigheterna ordnar leder till att släktingar eller vänner i högre grad används som tolkar, kan det leda till missförstånd och partiskhet vid skötseln av ärenden, till exempel så att en kvinnas faktiska åsikt och vilja inte förmedlas. Tillgången till tolkning särskilt inom social- och hälsovårdstjänsterna är en jämställdhetsfråga för kvinnor. Enligt artikel 12.1 i CEDAW-konventionen (konventionen om avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor, FördrS 67–68/1986) ska konventionsstaterna till exempel vidta alla nödvändiga åtgärder för att avskaffa diskriminering av kvinnor inom hälso- och sjukvården och säkerställa jämställdhet mellan könen i fråga om tillgången till hälso- och sjukvårdstjänster, inklusive familjeplaneringstjänster. Kvinnor flyttar oftare än män till Finland på grund av familjeband och när de vårdar små barn i hemmet är det svårare för dem att delta i språkutbildning. Därför är det ofta svårare för invandrarkvinnor som har familj att lära sig finska eller svenska än det är för männen. Många kvinnor flyttar till landet i barnafödande ålder och behöver tjänster för att trygga hälsan och välbefinnandet för sig själv och sina barn. En begränsning av tolkningsmöjligheterna försämrar jämställdheten mellan könen när det gäller att använda de social- och hälsovårdstjänster som välfärdsområdet erbjuder i enlighet med sina behov. Till följd av att tolkningen begränsas kan det också bli svårare att upptäcka skadliga traditioner såsom hedersrelaterat våld eller könsstympning av kvinnor och flickor inom social- och hälsovårdstjänsterna och polisen. Tolkning är viktigt för att främja sexuell och reproduktiv hälsa. Av dessa orsaker ska kommunerna och välfärdsområdena säkerställa att det finns tillgång till den tolkning som behövs trots ändringarna i de kalkylerade ersättningarna.

En risk utöver underanvändning av tolkar och felaktiga beslut är dessutom att minderåriga barn till invandrare i praktiken fungerar som tolkar inom myndighetstjänster och i andra ärendesituationer i strid med anvisningarna. Ett barn som är tolk måste ofta ta för mycket ansvar för sin ålder och utvecklingsnivå och exponeras för ärenden eller situationer som inte är förenliga med barnets bästa. Barns rätt till barndom måste skyddas och deras jämlikhet måste säkerställas. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59–60/1991) ska barn behandlas jämlikt oberoende av deras egen eller föräldrarnas bakgrund eller egenskaper (artikel 2). För att den minskade kalkylerade ersättningstiden inte ska leda till skadliga konsekvenser för barn, ska man sörja för kommunens och välfärdsområdets myndigheters tolkningskompetens och tolkningsetik genom att precisera anvisningarna om tolkning.

Myndigheterna har dock en lagstadgad skyldighet enligt förvaltningslagen att se till att en person förstår de ärenden som gäller hen och därför vid behov anlita tolk. De negativa konsekvenser för jämställdheten mellan könen och barnets bästa som minskningen av ersättningarna för tolkning eventuellt orsakar kan således förebyggas genom noggranna anvisningar från myndigheterna.

4 Beredning av ärendet

Förslaget till förordning har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet.

En remissrunda om förslaget ordnades under tiden 1 juli 2024–14 augusti 2024. Utlåtanden begärdes bland annat av andra ministerier, TE-byråer, kommuner, välfärdsområden, NTM-centraler, andra centrala myndigheter samt aktörer inom tredje sektorn, till exempel läroanstalter, organisationer, föreningar och samfund.

Eftersom det till följd av nedskärningen av den kalkylerade ersättningen gjordes ändringar i förslaget till förordning, skickades utkastet till förordning på nytt på remiss tillsammans med regeringens proposition med förslag till ändring av integrationslagen under tiden 26 september 2024–24 oktober 2024.

5 Remissvar

Allmänt om utlåtandena

Det gavs sammanlagt 107 utlåtanden om de förordningar som stöder sig på integrationslagen, av vilka en del var gemensamma utlåtanden. Flera remissinstanser kommenterade integrationslagen allmänt, den reglering som ingår i den samt tjänsterna. Utlåtandena innehöll kommentarer om aspekter som det föreskrivs om i integrationslagen och handlade nödvändigtvis inte direkt om förordningarna eller deras innehåll. I flera utlåtanden togs det allmänt ställning till finansieringsfrågor eller sparåtgärder. Remissinstanserna uttalade sig i sina utlåtanden inte om alla förordningar, utan flera remissinstanser uttalade sig om en del av förordningarna. Utlåtandena innehöll dessutom förslag som gällde annan lagstiftning än integrationslagen.

Ett mer omfattande sammandrag av utlåtandena om alla förordningar finns offentligt tillgängligt i Projektfönstret: [TEM114:00/2023](#).

Under den andra remissrundan lämnades inga separata utlåtanden om förordningen, utan utlåtandena gällde i huvudsak regeringens proposition, och i dem redogjordes för besparingarnas inverkan på den ersättningsnivå som föreskrivs i förordningen. Sammandraget av utlåtandena finns offentligt tillgängligt i statsrådets projektportal: [TEM033:00/2024](#).

Remissvaren om förordningen i korthet

Flera remissinstanser stöder inte förordningen eller finansieringsmodellen och anser att finansieringen är otillräcklig. Enligt remissinstanserna bör ersättningsnivån höjas jämfört med det nuvarande förslaget. Jyväskylä stad och Muurame kommun anser att fördelningen av den kalkylerade ersättningen mellan kommunen och välfärdsområdet är förenlig med organiseringsansvaret och kan understödjas. Enligt vissa remissinstanser grundar sig fördelningen av ersättningarna inte på de kostnader och uppgifter som uppstår och grunderna för fördelningen är oklara eller orsakar oro. I utlåtandena framfördes hur ersättningsnivån påverkar ordnandet av tjänsterna eller verksamheten samt kund- och patientsäkerheten. Enligt Egentliga Tavastlands välfärdsområde och Hyvil Ab kan ändringarna i den kalkylerade ersättningen ytterligare försämra välfärdsområdenas ekonomiska situation och enligt Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT har ersättningsnivåerna sannolikt en negativ inverkan som är större än ringa på den kommunala ekonomin. I utlåtandena understöddes en tilläggsersättning för personer som fyllt 18 år.

Enligt flera remissinstanser fördelas fördelningen av tolkningskostnaderna mellan kommunen och välfärdsområdet inte enligt ansvaren eller så bör den ännu ses över. En del av remissinstanserna föreslog att ersättningar ska betalas så att de är åtminstone jämlika mellan kommunerna och välfärdsområdena eller att fördelningen ska vara tvärtom. Norra Österbottens välfärdsområde ansåg att fördelningen av tolkningskostnaderna var bra.

Enligt flera utlåtanden är en risk med att minska ersättningarna för tolkning att tillgången till tolkningstjänster minskar eller att kundens rättsskydd äventyras eller att invandrarkvinnor påverkas negativt. Enligt Mellersta Finlands, Norra Österbottens och Norra Savolax välfärdsområdena borde ersättningen även i fortsättningen vara på en sådan nivå att den täcker kostnaderna. Enligt städerna Kajana och Rovaniemi är tolkningskostnaderna otillräckliga. Enligt remissinstanserna överförs finansieringen av kostnaderna för integration direkt till välfärdsområdet eller så kan konsekvenserna för välfärdsområdenas ekonomi inte anses vara ringa. Flera remissinstanser ansåg att det med tanke på kundernas rättsskydd och utredningen av servicebehovet är viktigt att det finns tillräckligt med anslag för tolkningstjänster vid kommunerna, Arbetskraftsmyndigheterna och välfärdsområdena. I utlåtandena fästes uppmärksamhet vid jämställdhetsfrågor samt vid att barn inte får användas som tolkar och att man i bedömningarna av konsekvenserna i promemorian nämnde en eventuell risk för att närstående i allt högre grad börjar användas som tolkar.

Enligt städerna Esbo, Helsingfors, Tammerfors och Åbo har kostnaderna för integrationsutbildningen ökat och enligt Helsingfors stad är uppskattningen av antalet personer som deltar i integrationsutbildningen felaktig. Enligt Södra Österbottens välfärdsområde är bedömningen av de

integrationskunder som behöver en sektorsövergripande bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster optimistisk. Remissinstanserna framförde att den finansiering för integrationsutbildning som beskrivs i förordningen inte är tillräcklig eller att finansieringen har varit otillräcklig redan tidigare och att den ersättning som betalas för samhällsorientering är låg.

UF-centret lyfte fram eventuella utvecklingsbehov och resurser för dessa i fråga om de ersättningar som landskapet Åland ansöker om. Enligt Ålands landskapsregering deltar flera aktörer i den inledande kartläggningen och utarbetandet av en integrationsplan på Åland och de ersättningar som ingår i förordningen ska betalas till såväl de aktörer som nämns i förordningen som till de organisationer som nämns i landskapets lagstiftning och AMS (Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet). Ålands landskapsregering lyfte också fram andra omständigheter i anslutning till Ålands särställning och servicestruktur.

Social- och hälsovårdsministeriet ansåg att det statliga ersättningsystemet för integrationsfrämjande tjänster ska följas upp, utredas och vid behov ses över särskilt i fråga om principerna för fördelningen av ersättningen. Även i andra utlåtanden framfördes att kostnaderna bör granskas årligen eller utifrån de kostnader som uppstått. Remissinstanserna anser att finansiering via flera kanaler utmanar planeringen, att finansieringen är komplicerad eller att ersättningsystemet bör förenklas ytterligare. Enligt Villmanstrands stad och Nylands förbund beaktar förordningen inte de offentliga finanserna som helhet och enligt städerna Uleåborg och Salo strider nedskärningarna i finansieringen i fråga om finansieringen av tjänsterna mot regeringens mål. I utlåtandena framfördes att nedskärningar i finansieringen eller otillräcklig finansiering kan påverka genomförandet av TE24- och KOTO24-reformerna eller uppnåendet av målen för dem.

Dessutom föreslås det i utlåtandena (bl.a. NTM-centralen i Egentliga Finland, Helsingfors och Kajana stad, Kuusamo kommun) att nivån på den kalkylerade ersättningen justeras och att man förbinder sig att höja ersättningsnivån åren 2026–2028. Utvecklings- och förvaltningscentret föreslog i sitt utlåtande att förordningen preciseras i fråga om den ersättning som beviljas Helsingfors stad i egenskap av välfärdsområde.

Utifrån remissvaren har promemorian förtydligats särskilt i fråga om ersättningarna till landskapet Åland i förhållande till landskapet Ålands lagstiftning och organiseringsansvar. Förordningens namn har precisats efter remissrundan så att man i namnet utöver kommunerna och välfärdsområdena också beaktar hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland. Utifrån remissvaren har även 4 § i förordningen precisats med att ansökan om och utbetalning av ersättning för välfärdsområdet också gäller Helsingfors stad. Motiveringspromemorian har kompletterats i fråga om justeringen av nivån på den kalkylerade ersättningen åren 2027 och 2028.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att förordningen träder i kraft den 1 januari 2025.